

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач (ка) ступеня доктора філософії Ізмайлов Олександр Ільдарович

(власне ім'я, прізвище здобувача (ки))

1999 року народження, громадянин України

(назва держави, громадянином якої є здобувач (ка))

освіта вища: закінчив (ла) у 2021 році Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна Міністерства освіти і науки України, м. Харків

(найменування закладу вищої освіти)

за спеціальністю (спеціальностями) 241 Готельно-ресторанна справа

(за дипломом)

Фізична особа підприємець

виконав (ла) акредитовану освітньо-наукову програму Міжнародні економічні відносини

Разова спеціалізована вчена рада PhD 13118, утворена наказом Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Міністерства освіти і науки України, м. Харків

(повне найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування (у родовому відмінку), місто)

від «16» квітня 2026 року № 0114-1/155, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради ДОВГАЛЬ Олени Андріївни, доктора економічних наук (спеціальність 08.00.01 - Економічна теорія та історія економічної думки), професора, професора кафедри міжнародних економічних відносин та логістики ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,

Рецензентів ГРИГОРОВОЇ-БЕРЕНДИ Лариси Іванівни, кандидата економічних наук (спеціальність 08.00.03 - Економіка та управління національним господарством), заступника директора ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», доцента, доцента кафедри міжнародних економічних відносин та логістики ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,

ШУБА Марини Володимирівни, кандидата економічних наук (спеціальність 08.00.02 – світове господарство і міжнародні економічні відносини), доцента, доцента кафедри міжнародної економіки та світового господарства економічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,

Офіційних опонентів ЛИЗУН Марії Володимирівни, доктора економічних наук (спеціальність 08.00.02 – світове господарство і міжнародні економічні відносини), професора, професора кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету,

ЯЦЕНКО Ольги Миколаївни, доктора економічних наук (спеціальність 08.00.03 Економіка та управління національним господарством), професора, в.о. завідувача кафедри міжнародної торгівлі та маркетингу Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана.

на засіданні «З» липня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 29 Міжнародні відносини

(галузь знань)

Ізмайлову Олександрю Ільдаровичу

(власне ім'я, прізвище здобувача (ки) у давальному відмінку)

на підставі публічного захисту дисертації

**«Розвиток торгівельно-економічних відносин України та Республіки Польща в умовах
свроінтеграції України»**

(назва дисертації)

за спеціальністю (спеціальностями) 292 Міжнародні економічні відносини

(код і найменування спеціальності (спеціальностей) відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Дисертацію виконано на кафедрі міжнародних економічних відносин та логістики ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

(найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування, місто)

Науковий керівник ДАНЬКО Наталія Іванівна, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри готельно-ресторанного бізнесу та харчових технологій ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада)

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису українською мовою. Зміст, структура та обсяг дисертації відповідають нормативним вимогам пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 (зі змінами).

Здобувач (ка) має 14 наукових публікацій за темою дисертації, з них 8 статей у наукових фахових виданнях України:

1. Ізмайлов О. І. Поточний стан торговельно-економічних відносин між Україною та Європейським Союзом і вплив бойових дій на нього. *Бізнес Інформ*. 2024. №9. С. 19–27. DOI: 10.32983/2222-4459-2024-9-19-27 URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-9_0-pages-19_27.pdf

2. **Ізмайлов О. І.,** Халін В. Є. Торговельно-економічне співробітництво України з країнами ЄС у контексті євроінтеграції України. *Бізнес Інформ*. 2025. №4. С. 100–107. DOI: 10.32983/2222-4459-2025-4-100-107 URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2025-4_0-pages-100_107.pdf (Особистий внесок здобувача: аналіз товарообігу між Україною та країнами ЄС та визначення динаміки товарообігу).

3. Данько Н. І., **Ізмайлов О. І.** Моделювання торговельно-економічного співробітництва України та Польщі за допомогою гравітаційної моделі. *Бізнес Інформ*. 2025. №5. С. 184–190. DOI: 10.32983/2222-4459-2025-5-184-190 URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2025-5_0-pages-184_190.pdf

(Особистий внесок здобувача: обґрунтування необхідності додавання чиннику конфлікту до гравітаційного рівняння.

4. **Ізмайлов О. І.** Аналіз взаємозв'язку галузей економік України та Польщі. Економіка та суспільство. 2025. № 76. DOI: 10.32782/2524-0072/2025-76-16 URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6227/6170>
5. Данько Н. І., **Ізмайлов О. І.** Аналіз та формування механізму торговельно-економічної взаємодії України та Республіки Польщі // Бізнес Інформ. 2025. № 10. С. 84–93. DOI: 10.32983/2222-4459-2025-10-84-93. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2025-10_0-pages-84_93.pdf *(Особистий внесок здобувача: розробка механізму, що покращує двосторонні торговельні відносини)*
6. Ізмайлов О. І. Еволюція україно-польських відносин, періодизація співпраці та структурна асиметрія соціально-економічного розвитку в контексті євроінтеграції // Економіка та суспільство. 2025. № 81. DOI: 10.32782/2524-0072/2025-81-28. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/7012/6952>
7. Данько Н. І., **Ізмайлов О. І.** Кластерна модель транскордонної взаємодії України та Польщі в умовах євроінтеграції // Сталій розвиток економіки. 2025. № 6 (57). С. 361–366. DOI: 10.32782/2308-1988/2025-57-47. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1608/1553> *(Особистий внесок здобувача: проведення компаративного аналізу термінів та розробка кластерної моделі розвитку співпраці та її обґрунтування.*
8. Ізмайлов О. І. Теоретико-методологічні основи дослідження торговельно-економічного співробітництва країн в умовах інтеграції // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія Економічні науки. 2026. № 2. DOI: 10.25313/2520-2294-2026-2-12003 URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/economic2026/2/12003>
9. Ізмайлов О. І. Сталі практики фінансування бізнесу в Україні. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Бізнес-моделі для сталого розвитку: виклики та цифрова трансформація». 2024. С. 393. С. 331-333. URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/bb014753-d318-46fe-8531-d5e451916816/content>
10. Ізмайлов О. І. Основні напрямки розвитку україно-польської логістики в умовах глобалізованого світу. Матеріали XIX науково-практичної конференції молодих вчених 19 квітня 2024 року. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 196 с. С. 167-171. URL: <https://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/52712fbc0d36d2a9d78bc5dba39aa374.pdf>
11. Ізмайлов О. Перспективи євроатлантичної інтеграції України та створення колективної системи безпеки в умовах євроінтеграційних процесів // Стратегічні пріоритети європейської та світової політики: дипломатія, економіка, туризм : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з нагоди Міжнародного дня багатосторонності і дипломатії в ім'я миру та з нагоди 50-річчя підписання Гельсінського заключного акту (24 квітня 2025 року, м. Харків, Україна). Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2025. С. 74–76. URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/21707>
12. Ізмайлов О. Current state and development trends of Ukraine–Poland trade relations in context of European integration. Proceedings of the XI International Scientific and Practical Conference “Current Trends in Scientific Research Development”, Boston, USA, 5–

7 June 2025. Boston, 2025. P. 674–680. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/06/CURRENT-TRENDS-IN-SCIENTIFIC-RESEARCH-DEVELOPMENT-5-7.06.25.pdf>

13. Измайлов О. Gravity modeling of trade and economic cooperation between Ukraine and Poland. Science and technology: challenges, prospects and innovations : proceedings of the XI International Scientific and Practical Conference, Osaka, Japan, 19–21 June 2025. Osaka, 2025. P. 291–297. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/06/SCIENCE-AND-TECHNOLOGY-CHALLENGES-PROSPECTS-AND-INNOVATIONS-19-21.06.25.pdf>

14. Измайлов О. The advantages of gravity modeling in the modern economy: theoretical foundations and applied effectiveness. Scientific achievements of contemporary society : proceedings of the XII International Scientific and Practical Conference, London, United Kingdom, 27–29 June 2025. London, 2025. P. 308–313. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/06/SCIENTIFIC-ACHIEVEMENTS-OF-CONTEMPORARY-SOCIETY-27-29.06.25.pdf>

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти) та висловили зауваження:

ДОВГАЛЬ Олена Андріївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин та логістики ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (голова ради).

Роботу оцінено позитивно, зауважень немає.

Лизун Марія Володимирівна, доктор економічних наук (спеціальність 08.00.02 світове господарство і міжнародні економічні відносини), професор, професор кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету (офіційний опонент).

Роботу оцінено позитивно, висловлено зауваження:

1. У першому розділі значну увагу приділено глобалізаційним та інтеграційним процесам, однак недостатньо уваги приділено впливу деглобалізації, регіоналізації та гео економічної фрагментації світової економіки, які стали актуальними після пандемії COVID-19 та повномасштабної війни в Україні. У сучасних умовах саме ці тенденції значною мірою визначають трансформацію міжнародної торгівлі та економічної взаємодії держав.

2. У роботі автор детально аналізує специфіку, форми і напрями розвитку українсько-польських торговельно-економічних відносин в умовах євроінтеграції України (розділ 2), водночас доцільно було б ширше висвітлити проблематику торговельних суперечок у аграрному секторі, зокрема питання тарифних обмежень, конкуренції на ринку зернових та впливу протекціоністських заходів на двосторонню співпрацю. Це дозволило б більш збалансовано представити сучасний стан економічних відносин між державами.

3. Автором запропоновано розширену гравітаційну модель із введенням змінної «дистанція конфліктів» (п. 2.3), яка має враховувати логістичні блокади, аграрні суперечки та безпекові загрози. Оскільки складові «дистанції конфліктів» є переважно якісними та дискретними, у роботі доцільно було б детальніше обґрунтувати методику

кількісного вимірювання цієї змінної та джерела відповідних статистичних даних.

4. Запропонований автором механізм поглиблення українсько-польських торговельно-економічних відносин (п. 3.3.) характеризується комплексністю, проте в роботі недостатньо уваги приділено оцінці потенційних ризиків його реалізації в умовах високої геополітичної нестабільності та змін регуляторної політики Європейського Союзу.

5. У третьому розділі дисертант обґрунтовує доцільність створення нових двосторонніх інституцій, зокрема «Українсько-польської ради з питань торгівлі» та «Інфраструктурної ради», наділяючи їх функціями оперативного реагування та впровадження компромісних квот чи захисних заходів у разі виникнення прикордонних криз. Оскільки Республіка Польща є членом ЄС, її митно-тарифна і торговельна політика підпорядковані наднаціональним органам. Тому варто було б чіткіше розмежувати сфери компетенцій: які саме питання спроможні вирішувати двосторонні органи, а які вимагають виключно трьохстороннього формату за участю інституцій ЄС.

ЯЦЕНКО Ольга Миколаївна, доктор економічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри міжнародної торгівлі та маркетингу Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана (офіційний опонент).

Роботу оцінено позитивно, висловлено зауваження:

1. Дисертаційна робота в цілому характеризується логічною побудовою та достатнім рівнем аналітичної обґрунтованості. Водночас у другому розділі, де автором переконливо розкрито трансформацію українсько-польських торговельно-економічних відносин в умовах воєнних потрясінь та євроінтеграції України, доцільно було б ще чіткіше розмежувати короткострокові ефекти воєнної переорієнтації торговельних потоків і довгострокові інтеграційні тенденції розвитку двосторонньої співпраці. Це дозволило б більш виразно відокремити вплив ситуативних безпекових чинників від структурних змін, пов'язаних із поглибленням економічної інтеграції України до європейського простору.

2. Попри відповідність змісту дисертації заявленій темі, слід зазначити, що емпіричне ядро роботи значно глибше висвітлює товарну торгівлю між Україною та Польщею, ніж торгівлю послугами та інвестиційну взаємодію сторін. У зв'язку з цим комплексність аналізу торговельно-економічних відносин у широкому розумінні могла б бути ще більш посилена за рахунок розширення доказової бази саме щодо сервісної та інвестиційної складових двосторонньої співпраці.

3. У підрозділах, присвячених перспективам розвитку українсько-польських торговельно-економічних відносин, автором обґрунтовано широке коло перспективних секторів співпраці. Разом із тим робота виграла б від їх більш чіткого ранжування за критеріями потенціалу створення доданої вартості, логістичної стійкості, рівня внутрішньогалузевої кооперації та готовності до включення у європейські ланцюги вартості. Така конкретизація посилила б прикладну спрямованість сформульованих у дисертації рекомендацій.

4. Прогноз загального товарообігу між Україною та Польщею до 2035 року є безперечно цінним елементом прикладної частини дисертаційного дослідження. Водночас його інтерпретація була б ще більш переконливою за умови чіткішого пов'язання верхнього, базового та нижнього сценаріїв із конкретними інституційними,

логістичними та безпековими передумовами їх реалізації. Це дозволило б зробити сценарний блок не лише прогностичним, а й більш операційним з позиції практичного застосування.

5. Запропонований автором механізм поглиблення українсько-польських торговельно-економічних відносин є змістовним і практично орієнтованим. Разом із тим окремі його елементи доцільно було б ще детальніше операціоналізувати з погляду пріоритетності впровадження, відповідальних інституцій, ресурсного забезпечення та системи моніторингу результативності, що надало б запропонованому механізму ще вищого рівня прикладної завершеності.

ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА Лариса Іванівна, кандидат економічних наук (спеціальність 08.00.03 Економіка та управління національним господарством), доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та логістики ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (**офіційний рецензент**).

Роботу оцінено позитивно, висловлено зауваження:

1. У першому розділі автор широко використовує поняття «торговельно-економічні відносини», «торговельно-економічне співробітництво», «економічна взаємодія», «двосторонні відносини». Водночас, доцільно було б чіткіше розмежувати ці категорії та показати, у яких випадках вони є синонімічними, а в яких відображають різні рівні або форми міжнародної економічної взаємодії. Це посилює теоретичну визначеність дослідження.

2. У частині бібліометричного аналізу за тематикою «trade and economic cooperation» автор наводить географічну структуру публікаційної активності та окремі країни/установи-лідери. З огляду на сучасний безпековий та етичний контекст, бажано було б додатково обґрунтувати критерії відбору джерел і показати, як змінюються результати аналізу за умови виключення джерел із країн, що створюють викривлення наукового дискурсу або пов'язані з агресивною геополітичною позицією.

3. Запропонована розширена гравітаційна модель із введенням змінної «дистанції конфліктів» є перспективним науковим результатом. Водночас у роботі доцільно було б детальніше розкрити процедуру кількісного вимірювання цієї змінної, джерела даних, принципи нормалізації показників, вагові коефіцієнти та результати перевірки чутливості моделі до альтернативних специфікацій.

4. Аналіз структури українсько-польської торгівлі міг би бути посилений більш детальною товарною декомпозицією на рівні HS2/HS4, а також застосуванням індикаторів виявлених порівняльних переваг, індексу Лафея. Це дозволило б більш глибоко оцінити характер торговельної спеціалізації України та Польщі, рівень взаємодоповнюваності їхніх економік, а також структурні особливості двосторонньої торгівлі.

5. У третьому розділі автор пропонує прогноз динаміки товарообігу до 2035 року та механізм поглиблення українсько-польських торговельно-економічних відносин. Зважаючи на високу невизначеність, пов'язану з воєнними, логістичними, регуляторними та політичними чинниками, доцільно було б доповнити прогноз сценарним підходом: базовим, оптимістичним і песимістичним сценаріями, із чітким зазначенням припущень для кожного з них.

6. У механізмі поглиблення українсько-польських торговельно-економічних відносин доречно було б чіткіше розмежувати інструменти, які можуть бути реалізовані на міждержавному рівні, рівні регіонів, бізнес-асоціацій, кластерів та окремих підприємств. Це дозволило б підвищити прикладну цінність запропонованої моделі та полегшити її використання для розроблення конкретних управлінських і політичних рішень.

ШУБА Марина Володимирівна, кандидат економічних наук (спеціальність 08.00.02 – світове господарство і міжнародні економічні відносини), доцент, доцент кафедри міжнародної економіки та світового господарства економічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (**офіційний рецензент**).

Роботу оцінено позитивно, висловлено зауваження:

1) дисертаційна робота вирізняється ґрунтовним аналізом торговельної складової українсько-польських відносин. Водночас, з огляду на авторське трактування торговельно-економічних відносин як системи, що охоплює не лише торговельні, а й інвестиційні та виробничо-економічні зв'язки, доцільним могло б бути більш детальне висвітлення інвестиційної складової українсько-польського співробітництва. Зокрема, певний науковий інтерес становив би аналіз динаміки двосторонніх інвестиційних потоків, інвестиційної взаємозалежності та ролі польських інвестицій у процесах повосного відновлення й євроінтеграції України;

2) на с. 60-62 і рис. 1.5 простежуються окремі термінологічні та логіко-структурні неузгодженості щодо класифікації рівнів міжнародної економічної взаємодії. Зокрема, використання поняття «метарівень» для характеристики локальної взаємодії між підприємствами потребувало б додаткового теоретичного обґрунтування та узгодження із загальноприйнятими підходами у теорії міжнародних економічних відносин, де така взаємодія традиційно відноситься до мікрорівня. Крім того, у текстовому описі та авторській схемі, на наш погляд, не повною мірою узгоджено співвідношення мега-, макро-, мезо- та мікрорівнів транскордонної співпраці, а назва рис. 1.5 могла б бути більш коректно конкретизована з термінологічної точки зору;

3) пропозиція щодо створення дорожньої карти гармонізації договірної бази (с. 168) виглядає дещо декларативною. Бажано було б навести хоча б декілька прикладів конкретних «чітких індикаторів виконання» для таких стратегічних угод, як, наприклад, Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (АСАА);

4) підрозділ 3.1 містить значний обсяг аналітичного матеріалу та практичних пропозицій щодо стратегічних напрямів поглиблення українсько-польських торговельно-економічних відносин у процесі євроінтеграції України. Попри наявність у підрозділі 3.3 концептуальної моделі механізму поглиблення двосторонньої співпраці, для підвищення наочності та кращої структуризації матеріалу в межах підрозділу 3.1 доцільним могло б бути використання додаткової узагальнюючої схеми або систематизованого рисунка, який би відображав ключові стратегічні напрями, інструменти та рівні співпраці між Україною та Польщею. Загалом зазначені зауваження не знижують загального рівня виконання дисертації й не ставлять під сумнів наукову добросовісність та цінність отриманих результатів. Вони відкривають перспективні напрями для подальших досліджень здобувача.

Учасники дискусії позитивно оцінили дисертаційну роботу та відзначили високий

рівень підготовки здобувача.

Додаткових зауважень, окрім тих, що вже були висвітлені у письмових відгуках опонентів та рецензентів і на які здобувач надав вичерпні відповіді під час захисту, не надходило. Дискусія мала конструктивний характер (без зауважень).

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує

Ізмайлову Олександрю Ільдаровичу

(власне ім'я, прізвище, здобувача (ки) у давальному відмінку)

ступінь/ступеня доктора філософії з галузі знань 29 Міжнародні відносини

(галузь знань)

за спеціальністю (спеціальностями) 292 Міжнародні економічні відносини

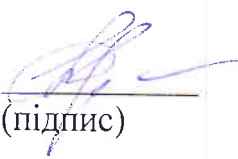
(код і найменування спеціальності (спеціальностей) відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої
ради

М.П.

(підпис)

Олена ДОВГАЛЬ

*(власне ім'я
та прізвище)*